

Csata Orsolya

A KUTYA

Lenyomta a kapu kilincset. Bár örült, hogy végre új kerítés, új kapu van, idegennek tűnt az új kilincs. Próbálta meggyőzni magát, hogy ez jobb. A régi kiskaput csak úgy lehetett kinyitni, ha jobb lábfejét bedugta alá és megemelte a teljes kaput, miközben két kézzel a kilincset húzta felfelé. Jobb ez, és szép piros is – gondolta. Az apja mindent megpróbált, hogy kedvébe járjon, vágyta a dicséretét.

Belépett az udvarra. Várta, szembeszalad vele a két kutya. A nagy, nyugodt, fehér bundás és az izgága, kisebb, fekete puli. De csak a puli támadta meg. Máskor mindig félretaszigálja a fehéret, csak őt szabadott simogatni, csak vele kellett foglalkozni. Most, amikor végre övé volt a teljes figyelem, nem tűnt maradéktalanul boldognak. Vakkantott kettőt, majd hátraszaladt és újra vissza, ismét kikövetelve a simogatást, fülhuzigálást.

Letette táskáját a bejárati lépcsőre, és követte a pulit. A fehér kutyaához vezette. Ott feküdt a padon, hatalmas teste, bundája betértette a teljes ülőrészt. Mindig viccesnek látta, ahogy feküdt. Hason, fejét első két lábán kinyújtva, lomhán leeresztve füleit. Máskor alig várta volna, hogy közel érjen. Most csak fejét emelte meg és félig csukott szemhéjai mögül tekintett rá, nyugtázva, végre megjött, végre hazajött hozzá. Feje forrónak tűnt, ahogy rátette a kezét. Nem bírta simogatni, csak érezni akarta, ahogy puha fehér bundája belesimul a tenyerébe.

Hamar sötét lesz, tél van – észlelt fel. Otthagyta a kutyát, belépett a házba. Meleg volt, apja a tévét nézte, pedig biztosan hallotta, hogy megérkezett. Most is úgy tett, mint aki nem vette észre, hogy megjött. Körülnézett. A lakás, mint egy nagy szekrény. Az apja sose rakta be a ruháit a polcokra, mindent összehajtogatva az asztal szélén vagy a fotel karfáján tartott. Az asztalon többhetes por, rajta terítő, csavarhúzó, használt fogvájó, poharak, abrosznak használt koszos törülköző, távirányító. Röviden köszöntek, ő elkezdett helyet készíteni az előszobában a kutyának. Tudta, vita lesz belőle, de nem törődött vele. Szőnyeget vett elő a ládából, azokat terítette a sarokba, ahol

melegben lesz, ha behozza. Azon gondolkozott, hogy tudná megoldani, hogy egymástól se szakítsa el a két kutyát. Tizenéve együtt élnek, szükségük van egymásra. Mint egy öreg házaspár, mosolyodott el. Végül úgy döntött, ezt az éjszakát így töltik, aztán kitalál valamit.

Kiment, felemelte a padon fekvő kutyát. Érezte, fejét sincs ereje tartani, ha nem tartja ő meg, lecsúszik karjáról. A dús bunda alatt szinte szúrtak a csontjai, nagyon lefogyott. Bevitte, lefektette a szőnyegekre. Megpróbálta megitatni, étellel kínálta, de semmit nem fogadott el. Egész testével azt üzenete, magányra vágyik, azt kívánta, hagyja békén. Kisszéket húzott mellé, leült.

A fiatal kutyára gondolt. Boldog kutya, így hívta. Rohant a kertben, a hatalmas fűben időnként fejest ugorva a margaréták közé. Amíg a kert közepéig ért, a kutya tízszer szaladta körbe az udvart, minden mozdulatából sütött az élet, az erő, a játék. Néha hátramentek a patakra. A hídról nézte, ahogy beleugrik a vízbe és úszik az árral szemben, megállíthatatlanul, fejét dacosan hátraszegve, fittyet hányva a sodrásra. Ha szólította, úgy tett, mint aki nem is hallja, majd irányt váltva, teljes erővel rohant felé, csupán utolsó percben kerülve ki a lábát. Boldogsága akkor fogyott el, amikor első szülését követően sterilizáltatta. Anyaként egész más lett. Hat kiskutyája mellől csak néha állt fel, akkor is csak rövid ideig hagyta magukra a kölyköket. Volt valami néma, kimondatlan kapcsolat közöttük, ami a kutya anyaságával csak tovább erősödött.

Édesanyja nem szerette a kutyát. De elviselte a kedvéért. Néha megbosszantotta, mert a kutya időnként körbejárta a falut, számba vette, hogy állnak a dolgok. Ilyenkor a szomszédok elmagyarázták nekik, hogy a kutyának falun láncon van a helye. Édesanyja egy alkalommal ki is próbálta, egy nap megkötötte a kutyaház előtt. A kutya órákon keresztül állt egy helyben, nem mozdult. Nem ugatott, nem rángatta a kötelet, nem elégedetlenkedett. Csak állt mereven, nézett a semmibe. Depressziós lesz, mondta az édesanyjának, de látva, hogy nem ér el eredményt, komolyabb érvet keresett. Azzal zsarolta meg, hogy soha többé nem megy haza, ha nem engedi el. Persze, anélkül is elengedte volna, de így legalább hamarabb ment.

A kutya nyüzgítése visszahozta a jelenbe. Vízet adott neki, ivott kicsit. Miközben fejét simogatta, megkérdezte az apját, mit mondott az állatorvos. Foghegyről válaszolt, tudatosítva, hogy a kutya egy állat,

aminek semmi keresnivalója a házban. Az állatorvos azt javasolta, altassák el. És nem kell a fölösleges hiszti mellé – tudta meg az apja véleményét is. Hát nem fogják elaltatni, gondolta. Ránézett az üzeneiteire, főnöke írt. Két napot kapott, pedig a szabadságát idén sem vette még ki maradéktalanul. Nem jelentette be, miért megy haza, de valahogy mégis megtudták. Összesúgtak a háta mögött, kacagtak rajta. Most nem foglalkozott ezzel, nem érdekelte. Máskor biztos hosszasan magyarázta volna, hogy ez miért fontos számára. Hitt abban, hogy az emberek képesek megérteni egymást.

Megkérdezte az apját, vacsorázott-e már. A hűtőben üres vajaspapírt, két kis palack sört, egy nagyon régi halkonzervet, fonnyadt paprikákat és egy tál megnevezhetetlen levest talált. Egyhangúan becsukta, megigazította a kutya fekhelyét, közelebb húzta hozzá a vízestálat és magában dohogva, hogy megint hideg van az ő szobájában, lefeküdt.

Reggel ugyanúgy találta a kutyát, ahogy hagyta. Talán kicsit még erőtlenebb volt, de simogatására felemelte a fejét, kicsit még evett is. Bár megfogadta magának, hogy nem kezd takarítani, nem bírta ki. Mindig ugyanattól lett dühös. A szemétkosár mellé hajított szeméttől, az asztalra száradt többrendbeli kávéfolttól, a padlóba ragadt, beleszáradt sártól. Édesanyja nyolc éve halt meg, addig mindent ő csinált. Érthető, hogy az apja nem tanulta meg ezeket, hát senki nem tanulja meg hatvanévesen – nyugtatta magát. És mégis egyre idegesebben sepert, törölt. Ebédet készített elő, főni tette és kávéval a kezében a kutya mellé ült. Kaparászást hallott, a puli kérte, engedje be a beteg mellé. Beengedte. A máskor egy pillanatig meg nem álló örökmozgó a fehér bundás mellé feküdt, hallgatott, figyelt. Mint amikor az édesanyja meghalt – villant fel. Akkor voltak ilyen csendben, szinte mozdulatlanok. Némán néztek rá, amikor kiment és rágyújtott. Akkor még dohányzott. Akkor is hideg ősz volt, a világ dermedten néma volt. Nem érzett semmit, nem gondolt semmire, csak mélyeket szívott a cigaretából.

Valami puha érintette meg a kezét. A kutya betuszkolta a fejét a tenyerébe, úgy aludt tovább. Édesanyjára gondolt, az utolsó napokra, hetekre. Amikor már csak feküdt az ágyban, mozdulatlanul. Arra gondolt, hogy akkor érezte magát ilyen butának, magatehetetlennek, erőtlennek. Akkor sem tudta, mi lenne a jó, mit kellene tenni.

Felállt, megkavarta, megsózta a levest, elolvasta az üzeneteit, íméleit. Azt kérték, írjon meg pár ímélt, szervezzen meg néhány találkozót. Kikapcsolta a telefonját, asztalt terített, megcirógatta és kiküldte a pulit. Ebédelni hívta az apját, aki kezet mosott, pálinkát vett elő és asztalhoz ült. Ettek. Egy ideig csendben, aztán szóba került az őszi szántás, a szomszéd, a juhok. Szeretett volna beszélni a kutyáról, a mellkasát szétfeszítő félelemről, de hallgatott. Nézte az apja ráncos kezét, tele volt karcolásokkal, kisebb sebekkel. Biztos a kezeletlen cukorbetegség miatt nem gyógyulnak – gondolta. Próbálta felidézni a simogatását, cirógatását, szeretett volna szépet gondolni, kedveset. Nem tudott. Eszébe jutott, milyen felszabadító érzés volt számára, amikor olvasta valahol, hogy természetes dolog az ambivalens érzés. Szabad egyszerre szeretni és haragudni valakire.

Elpakolta az asztalt, friss vizet töltött a kutyának. Nyüszített, de nem ivott. Mellé ült, kezét fejére tette, úgy próbált erőt adni neki. Feje még forróbbnak tűnt, bár nem tudta, a kutyák szoktak-e lázasok lenni. Ennie kéne. Vagy legalább innia. De egyikhez sem volt ereje. Tudta, hogy nem fog meggyógyulni, most mégis rémült volt. Korábbi nyugalma szétfoszlott, szeretett volna segítségért kiáltani, megoldást találni. Simogatta a némán nyüszítő, minden porcikájában remegő kutyát, kérte, próbáljon elaludni. Bárcsak sírni tudna – gondolta. Az elterelné a figyelmét. Orrot kellene fújni, meg szemüveget törölni a könnyek miatt. De csak öklömnyi gombóc gyűlt a torkába, nem kapott levegőt. A kutya lassan megnyugodott, talán el is aludt. Fejét tenyerébe fúrva feküdt, mozdulatlanul, csendben. Hosszú ideje így ültek, háta teljesen elzsibbadt, lábát sem merte mozdítani, ne ébressze fel.

Az ajtó csikorgása riasztotta fel. Kosárban fát hozott az apja, begyújtott. Az állatorvosról beszélt, hogy talán érdemes lenne mégis inkább telefonálni. Nézte a nehezen lélegző kutyát, és nem tudta, mi lenne a helyes. Akarta, hogy keljen fel, lopakodjon ki az ujjnyira nyitott kapun, kerülje meg a falut. Versenyezzen a pulival, kergesse körbe a szomszédos focipályán. Hogy hemperegjen a szénában, vájjon bele járatot, vackolja be magát. Vagy csak feszült izmokkal feküdjön és figyelje a csatornán egyensúlyozó macskát. Talán majd holnap kihívja az állatorvost – gondolta. Megmozdult, felállt. A kutya ismét nyüszíteni kezdett, riadtan kapkodta a levegőt. Vizet töltött, ivott, visszaült, kezét rátette a kutyára, lassan nyugtatta, míg újra elaludt.

Ő is megnyugodott, tudta, mi fog következni. Tudta, most tennie kell a dolgát azért, hogy a kutyának könnyebb legyen. Most nem fáradhat el, nem lehet szomorú vagy ideges. Szüksége van rá. Csak ült és simogatta fehér bundáját. Sose értette, mitől olyan szép tiszta. Hiszen nem fürdette senki, az udvaron pedig néha bokáig érő sár volt. A kutya mégis tiszta volt mindig. Hallgatta a lélegzését, ült mellette. Az apja estéhez készülődött, lehúzta bakancsát, leült a tévé elé, ott majszolta a kekszét, amit ő hozott. Tudta, hamarosan elalszik a tévé előtt, éjfél körül fekszik majd le.

Nem gyújtott villanyt. Beszűrődött a tévé hangja, villódzása. A kutya nehezen, hosszan vette a levegőt. Ült a kisszéken, egyik kezére feltámasztotta a fejét, másik keze a kutya fején feküdt. Fémes, szürke sötét telepedett rá, nem mozdult. Észrevétlenül lett néma csend. Végtelen, sötét, néma mozdulatlanság. Szeretett volna felállni, rágyújtani. De csak ült gémberegetten, hallgatta a csendet. Talán el is mosolyodott, amikor eszébe jutott, hogy évek óta nem dohányzik, hogy is gyújthatna rá. Erőt vett magán. Felállt, kabátot vett, fejlámpát keresett. Hátralát, a körtefa alatt kezdett ásni. A puli csendben állt mellette, figyelte. Amikor elkészült, lerázta bakancsáról a sarat, bement, a szőnyegbe csavarta a kutyát, ölbe vette. Nehéznek tűnt és idegennek.

Másnap reggel automatikus mozdulatokkal vetette be az ágyat, készített reggelit, takarította el a kutya edényét, csomagolt össze. Kicsit tűnődött azon, hogy a kutya edényével mit csináljon, aztán otthagya az előszobában, a fászlada mellett. Reggelinél tőmondatokat váltottak arról, ami történt. Elpakolt, kabátot vett és indult. Elbúcsúzott az apjától, megcibálta a puli fülét, aki ezúttal nem ugrált rá, kérve, játsszon vele. Visszanézett, majd elindult. Mégiscsak, legalább egy kézzel ki lehet nyitni – gondolta az új kapuról. Tudta, most már végérvényesen felnőtté vált.